

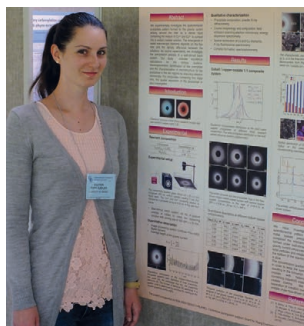
TUDOMÁNYOS ÉLET

GRC on Oscillations and Dynamic Instabilities in Chemical Systems

Chemical Self-Organization Far from Equilibrium

Stowe, 2016. július 17–22.

A Gordon Research Conferences (GRC) olyan konferenciasorozat, amely több tudományterületnek biztosít lehetőséget arra, hogy

egy ötnapos találkozó keretében összehozza a kutatókat a világ minden pontjáról. Célja a legfrissebb, még nem publikált tudományos eredmények prezentálása és megvitatása a szakmai közönséggel. A program tartalmaz meghívott előadásokat és poszterszekciókat, valamint a poszter-összefoglalók alapján további rövid előadások kerülnek kiválasztásra. A konferencia kollegiális atmoszférája számos lehetőséget biztosít kötetlen társalgásokra, eszmecserekre és együttműködések megalapozására.

A nemlineáris dinamika tudományterületén e konferencia a legnívósabb, mintegy 115 résztvevővel kétfévente rendezik meg felváltva Európában és az Amerikai Egyesült Államokban. Idén a Vermont állambeli Stowe városában került lebonyolításra, ahol lehetőségem volt bemutatni doktori munkám részletét poszter-prezentáció formájában, így képviselve a Szegedi Tudományegyetemen működő Nemlineáris Dinamika és Kinetika Kutatócsoportot.

Az elhangzott előadások témakörei az önszerveződés folyamatának tanulmányozása köré csoportosultak az egyensúlytól távoli kémiai és biológiai rendszerekben. A gondosan összeválogatott előadásokban hallhattunk mintázatképződésről komplex rendszerekben, autokatalitikus folyamatokról és kemohidrodinamikai instabilitás vizsgálatáról is. Az 5 nap alatt 28 előadás hangzott el 9 témakörben. A poszterek prezentálására 4 alkalommal volt lehetőség, ami elegendő időt biztosított a kutatási eredmények megismertetéséhez és a többi 66 kiállított poszter alapos tanulmányozásához. A színvonalas előadásoknak és a poszterszekciók során létrejövő kötetlen beszélgetéseknek köszönhetően számos új ismerettel, ötlettel gazdagodtam, valamint a szakterület nagy tudósaival volt lehetőségem megismerkedni és megismertetni kutatási projektemet.

Ezúton szeretnék hálás köszönetet mondani a Magyar Kémikusok Egyesületének, hogy hozzájárult és támogatást nyújtott a részvételemhez, valamint a tudományos poszter bemutatásához e neves konferencián.

Tóth-Szeles Eszter

33rd European Congress on Molecular Spectroscopy

Szeged, 2016. július 30. – augusztus 4.

A négy évvel ezelőtti, Kolozsváron megrendezett konferencián kereste meg a Szegedi Tudományegyetem egyik szenior képviselőjét A. J. Barnes professzor, a kétfévente megrendezett/megrendezendő konferencia bizottságának (Steering Committee) elnöke azért, hogy megtudakolja, akar-e az egyetem ilyen konferenciát

rendezni 2016-ban. A megkeresett képviselő igent mondott a felkérésre, és így, a 2014-es düsseldorfi konferencia után, a 2016-os rendezvény Szegeden zajlott le július 30. és augusztus 4. között.

A konferencia nagy hagyományokra tekinthet vissza, hiszen a szegedi már a 33. volt a sorban. A molekuláspektroszkópia című alá sokféle módszer tartozik, a viszonylag kisszámú eszközfejlesztőn túl inkább a módszerek felhasználói szoktak részt venni egy ilyen konferencián. Ezért, várakozásainkkal egybeesően, nagy volt az előadások és a poszterek tematikai gazdagsága. A konferencia felépítése a hagyományos volt. A szervezők (az egyetem Kémiai Intézete és a Magyar Kémikusok Egyesülete) megnyerték a szakma néhány kiemelkedő képviselőjét plenáris, illetve keynote előadónak, ügyelve arra, hogy a bemutatott előadások minél több témakört öleljenek fel. Elfogadta a meghívást, például, Kenneth R. Seddon professzor (The Queen's University of Belfast, Nagy-Britannia), aki több kutatási területen is az élmezőnyt képviseli, különösen így van ez az ionos folyadékok területén, amelyen ő tekinthető a világ legmeghatározóbb tudósának. A két párhuzamos szekcióban sikerült helyet adni nagyszámú szóbeli előadásnak (53), és jelentős számú (115) poszter bemutatására is sor került.

A tudományos programot egy vezetett városnézés (a nagy érdeklődés miatt három csoportot kellett kialakítani), egy nagy sikerű orgonakoncert a Dómban és egy félnapos bugaci kirándulás színesítette. A kiránduláson a konferencia közönsége némi betekintést nyerhetett abba, ahogy a pusztai pásttoremberek éltek a 19. század végén, valamint végigélvezhetett egy lovasbemutatót. Ezt a konferencia záróbankettje követte a bugaci birtokhoz tartozó csárdában.

A konferencia megrendezésében közvetlenül részt vevő Oldat- és Anyagszerkezeti Kutatócsoport tagjai, a velük együtt keményen dolgozó egyesületi konferenciaszervezők és az Egyesület ügyvezető igazgatója a résztvevők visszajelzései alapján joggal gondolhatták, hogy a konferencia szakmailag jól sikerült, és a többször is kifejezett teljes megelégedéshez a kulturális program különlegessége is nagymértékben hozzájárult.

Pálinkó István
SZTE Kémiai Intézet13th Pannonian International Symposium on Catalysis

Siófok, 2016. szeptember 19–23.

A tudományos szimpózium résztvevői a tágabban vett Pannon régió országaiból, Ausztriából, Cseh-, Lengyel- és Magyarországról érkező, döntően heterogén katalízissel foglalkozó kutatók voltak. A magyarországi szimpózium egy konferenciasorozat része, ame-

lyet a tagországok katalízissel foglalkozó kutatóhelyei kétévenként, más-más régiós országban rendeznek meg. Két évvel ezelőtt Csehország volt a soros, utánunk pedig Szlovákia következik.

A szimpózium fő célja az, hogy fiatal kutatóknak (doktoranduszoknak, posztdoktoroknak) lehetőséget biztosítsunk szóbeli előadás tartására nemzetközi, de barátságos, segítőkész légkörben, ahol a senior kutatók megjegyzéseikkel, tanácsaikkal segítik a fiatalok kutatói fejlődését. Ennek megfelelően a szóbeli előadás lehetőségét nagyrészt nekik tartjuk fenn, a már érett kutatók inkább „keynote” előadással (országoként egy-egy van) igyekeznek átfogó képet adni egy-egy kutatási területről.

Két párhuzamos szekcióban sok szóbeli előadásnak sikerült helyet adni (57 előadás hangzott el, lényegében mindenki előadhatott, aki akart), és számos (57 darab) poszter bemutatására is sor került. A konferencia színvonalát tovább növelendő szokás még három-négy kiemelkedő kutató meghívása is, akik plenáris előadás keretében ismertetik egy-egy olyan kutatási terület kiemelkedő eredményeit, amelyeken ők maguk is aktívak. A síofoki szimpóziumon a plenáris előadók egyike, Halász István (PQ Corporation, USA) a kísérleti és számítási kémiai megközelítések szinergikus hatásáról beszélt a zeolitikatalízisben. Horváth István (City University of Hong-Kong, Hong-Kong) immobilizált homogén katalizátorok zöld kémiai felhasználásáról tartott nagy érdeklődéssel kísért, egyéni hangvételű előadást. Vasile Parvulescu (University Bucharest, Románia) igen élvezetes plenáris előadása grafénbázisú katalizátorok készítéséről és szelektivitásnövelő hatásáról szólt.

Az előadás után, a tagországok képviselőinek előzetes egyeztetése alapján, a szimpózium elnöke meghívta a román katalízisközösséget a Pannon konferenciák részt vevő országai közé. Örömmel közölhetjük, hogy a Román Katalízis Társaság a meghívást elfogadta, és a négy év múlva esedékes szimpózium megrendezését el is vállalta.

A zárónapon kapta meg Gabriela Grzybek lengyel katalíziskutató a Paál Zoltán-díjat, amelyet a nemrég elhunyt nemzetközi hírű katalízistudós emlékére alapított a család.

A tudományos program mellett rendeztünk a hevesen hullámozó Balatonon egy hajókirándulást Tihanyba. Ott nemcsak az apátság történetével ismerkedhetett meg a konferencia közönsége, hanem részt vehetett egy olyan orgonakonzerten, amelyen klasszikus darabok modernebb átíratait hallgathattuk meg. A koncert, amelyet csak a szimpózium résztvevőinek szerveztek, igen nagy sikerű volt. A konferencia záróbankettjét egy igazi, élőzenés buli követte, ahol a többségében fiatalokból álló résztvevők olyan lelkesedéssel táncoltak, hogy még a seniorok egy része is kedvet kapott, és tánccra perdült. A konferencia megrendezésében döntő segítséget kaptunk a Magyar Kémikusok Egyesületének konferenciaszervező stábjától, nélkülük ez az esemény nem jöhetett volna létre.

Valyon József
MTA TTK

Pálinkó István
SZTE Kémiai Intézet

KÖSZÖNTÉS

Záray Gyula professor emeritus 70. születésnapjának ünneplése

Záray Gyula 70. születésnapja alkalmából az MKE Spektrokémiai Társasága (SKT), együttműködve az MTA Analitikai és Környezeti Kémiai Tudományos Bizottságával (AKKTB) és az ELTE TTK Kémiai Intézetének Analitikai Kémiai Tanszékével, 2016. szeptember 16-án tudományos előadásokkal egybekötött ünnepséget rendezett az ELTE TTK Tanácstermében.

Az ünnepségen megjelent közel száz külföldi és hazai meghívott nevében először Surján Péter professor, az ELTE TTK dékánja köszöntötte az ünnepeltet. Az üdvözlések sorát Turányi Tamás professor, az ELTE TTK Kémiai Intézetének igazgatója indította, melyet Pokol György professor, az MTA AKKTB társelnöke, az MKE SKT társelnökei, Heltai György és Kristóf János professorok, Androsits Beáta, az MKE ügyvezető igazgatója követett, és Szalai István egyetemi docens, az ELTE Kémiai Intézetének Analitikai Kémiai Tanszékének vezetője zárt.

Záray Gyula professor számos külföldi kooperációs partnere

közül Sergio Caroli, az ELTE Doctor Honoris Causa cím birtokosa és Paola Bottoni, a római Istituto Superiore di Sanità képviselőjében tette tiszteletét az ünnepségen. Sergio Caroli méltató beszéde során tolmácsolta Magyarország római nagykövete, Paczolay Péter professor köszönetét az immáron több mint 30 éves múltra visszatekintő magyar–olasz tudományos együttműködésért. Ennek a gyümölcsöző együttműködésnek a zászlóshajó rendezvénye a Magyar–Olasz Spektrokémiai Szimpózium, amelyre idén 15. alkalommal került sor (lásd MKL LXXI. évf. 2016. szeptember).

Az ünnepségen felszólalt továbbá René Van Grieken professor, az Antwerpeni Egyetem nyugalmazott professzora is, aki életműdíjban részesült a Záray Gyula professor által 2009-ben – közel 450 résztvevővel – sikeresen lebonyolított XXXVI. Colloquium Spectroscopicum Internationale konferencián. Az ünneplőkhöz Majdik Kornélia, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegye-

Záray Gyula ünneplők körében.

Balra: Hartyáni Zsuzsanna,
jobbra: Bertalan Éva

(Mihucz Viktor Gábor felvétele)

tem docense, majd Ove Kvammen, a bergeni főiskola professzora is csatlakozott.

Záray Gyula professzor gazdag kutatási, rendezvényszervezési és oktatási tevékenységét Mihucz Viktor Gábor foglalta össze, kiemelve mentorának a tanszék kutatási és infrastrukturális fejlesztésre irányuló erőfeszítéseit, a szakmai párbeszéd kezdeményezését az ELTE TTK egyéb intézeteinek munkatársaival analitikai kémiai kutatási feladatok megoldására.

Ezt követően a világ négy tájáról (Argentína, Ausztria, Brazília, Egyesült Államok, Hollandia, Spanyolország, Venezuela és Vietnam) a volt és a jelenlegi kooperációs partnerek által küldött (videó)üzenetekben kifejezésre juttatott laudációkra került sor.

Végezetül az ELTE TTK Kémiai Intézet munkatársai – Perlné Molnár Ibolya, Zsigrainé Vasánits Anikó, Láng Győző és Óvári Mihály – Záray Gyula professzor közel 40 éves szakmai munkásságának utóbbi 20 évéhez közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó előadásokat mutattak be. A felszólalásokban Benczúr András professzor, az ELTE TTK volt dékánja méltatta Záray Gyula professzor fontos szerepét az ELTE TTK új látványos kampuszának létrehozásában.

Az ünnepség az MKE által szervezett fogadással ért véget.

Mihucz Viktor Gábor

ELTE TTK Kémiai Intézet

Magyar Kálmánt köszönti Takácsné Novák Krisztina és Fülöp Ferenc

a MAO-gátlók kutatása, másrészt a gyógyszerek szerkezetbeni sorsának felderítése terén ért el nemzetközileg is elismert eredményeket. 1964-től vett részt a (–)deprenyl hatásmódjának és metabolizmusának felderítésében. Munkássága hozzájárult a deprenyl (Selegilin, Jumex) nemzetközi sikeréhez, aminek révén a vegyületet 63 országban, köztük az USA-ban is regisztrálták. A deprenylen kívül számos originális magyar gyógyszer (Probon, Halidor, No-Spa, Azidomorfin stb.) szerkezetbeni sorsát tanulmányozta. Több gyógyszer preklinikai és klinikai fejlesztésében vett részt.

Több mint 300 közleménye jelent meg, 15 könyv szerzője vagy társszerzője. Számos hazai és nemzetközi kongresszuson tartott előadást meghívott előadóként. 1972-ben Knoll József akadémikussal közösen írt közleményük Science Citation Classic lett, amire megjelenése óta több százan hivatkoztak. Közleményeinek összesített impaktfaktora 292,758; Hirsch-indexe 30.

A Gyógyszerhatástan tárgy oktatójaként gyógyszerész-nemzedékek sokaságát oktatta a modern farmakológiai szemléletre, a hatásmechanizmus és mellékhatások ismeretére, hogy eleget tudjanak tenni a modern, betegközpontú gyógyszerészi hivatás kötelezettségének, a megfelelő betegtájékoztatásnak. Számos tanítványa szerzett magas tudományos fokozatot és vitte jó hírért szerte a világon a „Magyar-iskolának”.

Kutatói és oktatói munkásságát számos elismeréssel honorálták, melyek közül kiemelkedik a Széchenyi-díj (2004); a MAGYOSZ életműdíj – Orbán Emlékplakett (2011); a Magyar Érdemrend Középkeresztje (2013); az Excellence in Neurology (2015). Mindezeket méltán egészíti ki a Magyar Gyógyszerkutatásért Díj.

A kitüntetésért a díjazott meghatóan mondott köszönetet.

Fülöp Ferenc

KITÜNTETÉS

Magyar Kálmán akadémikus a Magyar Gyógyszerkutatásért Díj 2016. évi kitüntetettje

Az Alapítvány a Magyarországi Gyógyszerkutatásért közhasznú szervezet 2006-ban alapította a „Magyar Gyógyszerkutatásért Díj”-at azon kutatók elismerésére, akik életművükkel jelentősen hozzájárultak a magyar gyógyszerkutatás sikereihez. 2016-ban Magyar Kálmán akadémikus vehette át a kitüntetést a Gyógyszerkémiai és Gyógyszertechnológiai Szimpózium’16 megnyitóján. A díj László Péter szobrászművész kisplasztikai alkotása, egy gondoskodást ábrázoló nőalak, melyet Fülöp Ferenc, az Alapítvány Kuratóriumának elnöke adott át, a laudációt Takácsné Novák Krisztina tartotta.

Magyar Kálmán akadémikus, professor emeritus 83 évesen mind a mai napig aktív munkatársa az SE Gyógyszerhatástani Intézetének, melynek alapításában és eredményes működtetésében elvülhetetlen érdemeket szerzett. Kiemelkedő, iskolateremtő alakja a magyarországi farmakológiai kutatásoknak, és munkássága sok szálon kapcsolódik a sikeres magyar gyógyszerkutatáshoz.

Orvosi diplomáját kitüntetéssel szerezte Budapesten 1959-ben, húsz éven át volt az ÁOK Gyógyszertani Intézetének munkatársa, majd 1979-ben, az általa alapított Gyógyszerhatástani Intézet tanszékvezető egyetemi tanára lett, ezt a tisztséget 1998-ig töltötte be. Jelenleg professzor emeritus. A SOTE rektorhelyettesként dolgozott 1987 és 1990 között, emellett számos funkciót töltött be az egyetemen, jelenleg is a Gyógyszertudományi Doktori Iskola programvezetője, Experimentális és klinikai farmakológia tárgykörben.

Tudományos munkássága két területen meghatározó, egyrészt

TUDOMÁNYOS ÉLET

Brexit: Az európai együttműködés fontossága

A Cambridge-i Egyetem alkancellárja, Sir Leszek Borysiewicz kijelentette az EU képviselőinek, hogy a Brexit nem állíthatja meg az egyetemi hallgatók angliai egyetemekre való áramlását.

Borysiewicz egyetemi képviselő delegációját vezette Brüsszelben, ahol a britek EU-s népszavazásának következményeit